

Idioma i traducció C4 (portuguès)

2015/2016

Codi: 101379

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500249 Traducció i Interpretació	OB	3	2

Professor de contacte

Nom: Jofre Pons i Casanovas

Correu electrònic: Jofre.Pons@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Altres indicacions sobre les llengües

Les classes s'imparteixen en català i en castellà, atès que a l'aula es fan traduccions del portuguès al català i al castellà.

Equip docent extern a la UAB

Rosa Martínez Alfaro

Prerequisits

En iniciar l'assignatura l'estudiant serà capaç de:

- Demostrar que posseeix i comprèn coneixements sobre els principis metodològics bàsics que regeixen la traducció, els aspectes professionals i instrumentals bàsics, i els problemes bàsics de contrastivitat de la combinació lingüística.
- Aplicar aquests coneixements per resoldre problemes bàsics de traducció de gèneres no especialitzats en llengua estàndard de diferents tipus.

Els alumnes hauran d'haver assolit un nivell de portuguès equivalent a l'assignatura Idioma i Traducció C2 - Portuguès i, preferiblement, haver cursat prèviament l'assignatura Idioma i Traducció C3 - Portuguès.

Objectius

La funció d'aquesta assignatura és consolidar la resolució de problemes de traducció de textos no especialitzats en llengua estàndard de diferents tipus (narratius, descriptius, conceptuals, argumentatius i instructius).

En acabar l'assignatura l'estudiant serà capaç de:

- Demostrar que posseeix i comprèn coneixements sobre els principis metodològics bàsics que regeixen la traducció, els aspectes professionals i instrumentals bàsics, i els problemes bàsics de contrastivitat de la combinació lingüística.
- Aplicar aquests coneixements per resoldre problemes de traducció de gèneres no especialitzats en llengua estàndard de diferents tipus.
- Integrar coneixements per emetre judicis sobre qüestions relacionades amb la traducció de gèneres no especialitzats en llengua estàndard de diferents tipus.

Competències

- Aplicar coneixements culturals per poder traduir.
- Comprendre textos escrits en un idioma estranger per poder traduir.
- Dominar els principis metodològics que regeixen la traducció.
- Produir textos escrits en llengua A per poder traduir.
- Resoldre problemes de traducció de diferents camps d'especialització (textos jurídics i financers, científics i tècnics, literaris, audiovisuals, localització).
- Resoldre problemes de traducció de textos no especialitzats.
- Utilitzar els recursos de documentació per poder traduir.
- Utilitzar els recursos tecnològics per poder traduir.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar coneixements lèxics, morfosintàctics, textuais, retòrics i de variació lingüística: Aplicar coneixements gràfics lèxics i morfosintàctics.
2. Aplicar coneixements lèxics, morfosintàctics, textuais, retòrics i de variació lingüística: Aplicar coneixements gràfics, lèxics i morfosintàctics bàsics.
3. Aplicar coneixements lèxics, morfosintàctics, textuais, retòrics i de variació lingüística: Aplicar coneixements gràfics, lèxics, morfosintàctics i textuais.
4. Aplicar coneixements lèxics, morfosintàctics, textuais, retòrics i de variació lingüística: Aplicar coneixements gràfics, lèxics, morfosintàctics i textuais bàsics.
5. Aplicar coneixements lèxics, morfosintàctics, textuais, retòrics i de variació lingüística: Aplicar coneixements gràfics, lèxics, morfosintàctics, textuais, retòrics i de variació lingüística.
6. Aplicar estratègies per produir textos escrits de diversos àmbits i amb finalitats comunicatives específiques: Aplicar estratègies per produir textos escrits no especialitzats en llengua estàndard de diferents tipus.
7. Aplicar estratègies per produir textos escrits de diversos àmbits i amb finalitats comunicatives específiques: Aplicar estratègies per produir textos escrits sobre temes personals i temes generals.
8. Demostrar que es coneixen els recursos tecnològics per poder traduir: Demostrar que es coneixen els recursos tecnològics bàsics per poder editar textos escrits no especialitzats en llengua estàndard.
9. Demostrar que es coneixen els recursos tecnològics per poder traduir: Gestionar fitxers i dades per mitjà de recursos específics.
10. Demostrar que es coneixen les fases del procés traductor: Demostrar que es coneixen les fases del procés traductor.
11. Formular adequadament les necessitats informatives per a poder traduir textos escrits no especialitzats de diferents tipus amb problemes de variació lingüística i de referents culturals, i textos especialitzats senzills de diversos camps.
12. Formular adequadament les necessitats informatives per poder traduir: Conèixer les fonts de documentació (digitals i analògiques) bàsiques per a poder comprendre i produir textos escrits sobre temes personals i temes generals.
13. Formular adequadament les necessitats informatives per poder traduir: Formular adequadament les necessitats informatives per a poder traduir textos no especialitzats en llengua estàndard.
14. Formular adequadament les necessitats informatives per poder traduir: Formular adequadament les necessitats informatives per poder traduir textos escrits no especialitzats en llengua estàndard de diferents tipus.
15. Formular adequadament les necessitats informatives per poder traduir: Formular adequadament les necessitats informatives per poder traduir textos escrits no especialitzats senzills en llengua estàndard (narratius i descriptius)
16. Formular adequadament les necessitats informatives per poder traduir: Formular adequadament les necessitats informatives per poder traduir textos escrits sobre temes personals i temes generals d'àmbits coneguts.
17. Identificar el caràcter textual i dinàmic de l'equivalència traductora: Identificar el caràcter textual i dinàmic de l'equivalència traductora.
18. Identificar els problemes de traducció propis de textos no especialitzats: Identificar els problemes de traducció bàsics de textos escrits no especialitzats senzills en llengua estàndard (narratius i descriptius).

19. Identificar els problemes de traducció propis de textos no especialitzats: Identificar els problemes de traducció bàsics de textos escrits sobre temes personals i temes generals d'àmbits coneguts.
20. Identificar els problemes de traducció propis de textos no especialitzats: Identificar els problemes de traducció bàsics de textos no especialitzats en llengua estàndard.
21. Identificar els problemes de traducció propis de textos no especialitzats: Identificar els problemes de traducció propis de textos no especialitzats de diferents àmbits.
22. Identificar la necessitat de mobilitzar coneixements culturals per poder traduir: Identificar la necessitat de mobilitzar coneixements culturals per a poder traduir textos escrits no especialitzats amb problemes de variació lingüística i de referents culturals, de diferents àmbits i amb diferents funcions.
23. Recórrer adequadament les diferents fases per a l'elaboració d'una traducció i dur a terme les tasques corresponents: Recórrer adequadament les diferents fases per a l'elaboració d'una traducció i dur a terme les tasques corresponents.
24. Utilitzar les estratègies i tècniques apropiades per resoldre problemes de traducció: Utilitzar les estratègies i tècniques apropiades per resoldre problemes de traducció.
25. Utilitzar les estratègies i tècniques apropiades per resoldre problemes de traducció: Utilitzar les estratègies i tècniques apropiades per resoldre problemes de traducció de textos escrits especialitzats científics, tècnics, econòmics, administratius i jurídics senzills.

Continguts

- La resolució de problemes de traducció de gèneres narratius no especialitzats en llengua estàndard. Possibles exemples: fragment de llibre d'història, breu biografia, relat curt, etc.
- La resolució de problemes de traducció de gèneres descriptius no especialitzats en llengua estàndard. Possibles exemples: fragment de guia turística, descripcions de cases, cuines, etc. en revistes de decoració, descripcions de personatges o situacions en novel·les, descripcions d'entitats (organismes internacionals, associacions de traductors, etc.), etc.
- La resolució de problemes de traducció de gèneres expositius no especialitzats en llengua estàndard. Possibles exemples: entrada d'Enciclopèdia de consulta, fragment d'assaig (Traductologia, Lingüística, Filosofia, etc.), etc.
- La resolució de problemes de traducció de gèneres argumentatius no especialitzats en llengua estàndard. Possibles exemples: editorial sobre un tema d'actualitat, article d'opinió sobre un tema d'actualitat, carta de reclamació formal, etc.
- La resolució de problemes de traducció de gèneres instructius no especialitzats en llengua estàndard. Possibles exemples: prospecte de medicament, manual d'instruccions d'ús freqüent, text publicitari, etc.
- Ús d'eines (tecnològiques i de documentació) per a la traducció de textos no especialitzats en llengua estàndard de diferents tipus: diccionaris analògics, de sinònims i antònims, de col·locacions, de dificultats, etc.; enciclopèdies, llibres d'estil, textos paral·lels, ús de corpus generals i llistes de distribució.

Metodologia

- Consolidar les tècniques de resolució d'exercicis
- Aprofundir les tasques relacionades amb la traducció
- Consolidar les tècniques de resolució de problemes
- Aprofundiment de les tècniques d'aprenentatge col·lectiu

Observacions:

Els continguts de l'assignatura es treballaran a classe de manera pràctica. Els alumnes prepararan els exercicis o les traduccions a casa i es posaran en comú a l'aula.

El compliment del calendari dependrà del ritme de feina i de les necessitats del grup. Els professors es reserven el dret d'introduir-hi les modificacions que considerin oportunes.

La pràctica de traducció dels textos a l'aula es farà de portuguès al català i/o al castellà, segons les indicacions del professor. Els alumnes podran triar realitzar les proves avaluable en la llengua de traducció que desitgin (català i/o castellà) però hauran de realitzar, com a mínim, una prova avaluable en cadascun dels idiomes.

Abans de cada classe, els alumnes hauran d'haver enviat, per correu electrònic i als dos professors de l'assignatura, els deures encarregats a la classe anterior. Si un alumne lliura menys del 75% de les tasques demanades, la nota final màxima serà de 5 sobre 10 (sempre que l'alumne hagi realitzat i superat les quatre proves avaluable).

Els alumnes hauran d'haver realitzat i superat les quatre proves avaluable obligatòries. La nota final de l'assignatura serà la suma dels percentatges de les quatre notes. Els alumnes hauran de respectar la data de lliurament dels encàrrecs de traducció individual. En cap cas no s'acceptaran lliuraments després de la data indicada. L'assistència a les dues proves presencials a l'aula és obligatòria i en cap cas s'acceptarà la seva realització a distància.

El seguiment de l'assignatura i el contacte amb els professors és de responsabilitat exclusiva de l'alumne. Qualsevol comunicació referent a aquesta assignatura s'haurà de remetre sempre als dos professors responsables.

Els casos o les circumstàncies excepcionals seran avaluats personalment pels professors de l'assignatura.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Aprofundir tasques relacionades amb la traducció	42	1,68	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Avaluació	11	0,44	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Consolidar tècniques resolució exercicis	18	0,72	1, 2, 4, 6, 10, 16, 17
Consolidar tècniques resolució problemes	18	0,72	6, 14, 17, 19
Tipus: Supervisades			
Revisió d'exercicis i altres tasques relacionades amb la traducció encarregades pel professor	23	0,92	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Tipus: Autònomes			
Cerca de documentació	15	0,6	12, 13, 14, 16
Preparació de traduccions i treballs	70	2,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Preparació d'exercicis	28	1,12	1, 2, 4, 6, 16

Avaluació

Els alumnes realitzaran dos exercicis de traducció individual a l'aula que tindran un pes del 35% de la nota final cadascun d'ells, i dos encàrrecs de traducció individual a casa que tindran un pes del 15% de la nota final

cadascun d'ells. (35% + 35% + 15% + 15% = 100%) Els alumnes hauran d'haver realitzat i superat les quatre proves avaluables obligatòries. La nota final de l'assignatura serà la suma dels percentatges de les quatre notes.

La data de les proves avaluables serà indicada pels professors la primera setmana de classe i constarà a la primera pàgina del dossier de l'assignatura.

La pràctica de traducció dels textos a l'aula es farà de portuguès al català i/o al castellà, segons les indicacions del professor. Els alumnes podran triar realitzar les proves avaluables en la llengua de traducció que desitgin (català i/o castellà) però hauran de realitzar, com a mínim, una prova evaluable en cadascun dels idiomes. (Per exemple: 1 prova en català i 3 proves en castellà, 1 prova en castellà i 3 proves en català, o 2 proves en català i 2 proves en castellà)

Abans de cada classe, els alumnes hauran d'haver enviat, per correu electrònic i als dos professors de l'assignatura, els deures encarregats a la classe anterior. Si un alumne lliura menys del 75% de les tasques demanades, la nota final màxima serà de 5 sobre 10 (sempre que l'alumne hagi realitzat i superat les quatre proves avaluables).

Els alumnes hauran de respectar la data de lliurament dels encàrrecs de traducció individual. En cap cas no s'acceptaran lliuraments després de la data indicada. L'assistència a les dues proves presencials a l'aula és obligatòria i en cap cas s'acceptarà la seva realització a distància.

El compliment del calendari dependrà del ritme de feina i de les necessitats del grup. Els professors es reserven el dret d'introduir-hi les modificacions que considerin oportunes.

Els casos o les circumstàncies excepcionals seran avaluats personalment pels professors de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
A l'aula - Primer exercici de traducció individual (data a determinar a l'inici del semestre)	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
A l'aula - Segon exercici de traducció individual (data a determinar a l'inici del semestre)	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Activitat supervisada - Primer lliurament del primer encàrrec de traducció individual (data a determinar a l'inici del semestre)	15%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Activitat supervisada - Segon lliurament del primer encàrrec de traducció individual (data a determinar a l'inici del semestre)	15%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25

Bibliografia

Per poder seguir l'assignatura, cal que l'alumne adquireixi el dossier dels textos que seran treballats al llarg del quadrimestre. Aquest dossier estarà disponible al servei de reprografia de la Facultat de Ciències de l'Educació a partir de la primera setmana de classe. Els professors donaran les indicacions oportunes el primer dia de classe.

Bibliografia comentada:

Diccionaris monolingües en llengua A

- ALCOVER, A. M.; MOLL, F. de B. *Diccionari català-valencià-balear*. Palma de Mallorca: Moll, 1976. (10 volums)
- ENCICLOPÈDIA CATALANA. *Gran Diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1998.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana: Edicions 62, 2007.
- LÓPEZ DEL CASTILLO, L. [ed.] *Gran Diccionari 62 de la llengua catalana*. Barcelona: Ed. 62, 2000.
- MALDONADO GONZÁLEZ, C. (dir.), *Clave. Diccionario de uso del español*. Madrid: Ediciones SM, 1996.
- MOLINER, M., *Diccionario de uso del español*. Madrid: Gredos, 1998.
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, *Diccionario de la lengua española*. Madrid: Espasa-Calpe, S.A., 1992.
- RUAIX, J. *Diccionari auxiliar*. Moià: Ruaix, 1996

On line

www.rae.es

www.multilingue.cat

dlc.iec.cat/

www.termcat.cat/

esadir.cat/

www.encyclopedia.cat/

www.gencat.cat/optimot/

www.diccionaris.cat

Altres diccionaris

- ALZUGARAY AGUIRRE, J.J., *Diccionario de extranjerismos*. Madrid: Dossat, 1985.
- BOSQUE, I. (dir.), *Redes. Diccionario combinatorio del español contemporáneo*. Madrid: Ediciones SM, 2004.
- BRUGUERA, J. *Diccionari ortogràfic i de pronúncia*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1990.
- CAMPOS, J.G., & BARELLA, A., *Diccionario de refranes*. Anejo XXX del Boletín de la Real Academia Española. Madrid: Espasa-Calpe, 1993.
- CASARES, J., *Diccionario ideológico de la lengua española*. Barcelona: Ed. Gustavo Gili, S.A., 1992.
- COROMINES, J. *Diccionari etimològic de la llengua catalana*. Barcelona: Curial, 1992.
- *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Barcelona: Curial, 1980. (9 volums)
- CORRIPIO, F., *Diccionario de ideas afines*. Barcelona: herdeer, 200, 7ª ed.
- ESPINAL I FARRÉ, M. T. *Diccionari de sinònims de frases fetes*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona: Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat: València: Universitat de València, 2004.
- MARTÍ, J.; RASPALL, J. *Diccionari de locucions i frases fetes*. Barcelona: Edicions 62, 1984.

- MARTÍNEZ DE SOUSA, J., *Diccionario de usos y dudas del español actual*. Barcelona: Biblograf, 1996.
- PEY, S. *Diccionari de sinònims i antònims*. Barcelona: Teide, 1993.
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, *Diccionario panhispánico de dudas*. Madrid: Santillana, 2005. (www.rae.es)
- SECO, M., *Diccionario de dudas y dificultades de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1989.
- VARELA, F. & KUBARTH, H., *Diccionario fraseológico del español moderno*. Madrid: Gredos, 1994.

Diccionaris monolingües en llengua C

- ACADEMIA DAS CIÊNCIAS DE LISBOA. *Dicionário da Língua Portuguesa Contemporânea*. Lisboa: Verbo, 2001. (2 volumes)
- COSTA, J. Almeida; MELO, A. Sampaio. *Dicionário da Língua Portuguesa*. Porto: Porto Editora, 1992.
- *Dicionário Editora da Língua Portuguesa 2011*. Porto: Porto Editora.
- *Dicionário Prático Ilustrado*. Porto: Lello & Irmão, 1992.
- FERREIRA, Aurélio Buarque de Holanda. *Novo Dicionário Aurélio da Língua Portuguesa*. Rio de Janeiro: Nova Fronteira, 1986.
- FIGUEIREDO, C. de. *Grande dicionário da língua portuguesa*. Lisboa: Livraria Bertrand, 1981.
- HOUAISS, Antônio; DE SALLES, Mauro; DE MELLO, Francisco M. *Dicionário Houaiss da língua portuguesa*. Rio de Janeiro: Objetiva, 2001.

On-line:

- www.infopedia.pt
- www.priberam.pt
- www.michaelis.uol.com.br
- www.dicionariodoaurelio.com

Altres diccionaris

- COSTA, Francisco Alves da, *Dicionário de estrangeirismos*, Lisboa, Ed. Domingos Barreira, 1990.
- *Dicionário de sinónimos*. Porto: Porto Editora, 1988.
- *Dicionário Verbo de Inglês Técnico e Científico*, Lisboa/São Paulo, Ed. Verbo, 1994.
- *Dicionário Verbo Multilíngüe de Economia, Gestão e Comércio*, Ed. Verbo, Lisboa/São Paulo, 1995.
- DOMINGUES, C., *Dicionário técnico de Turismo*. Lisboa: Dom Quixote, 1990.
- HOUAISS, Antônio; DE SALLES, Mauro; DE MELLO, Francisco M. *Dicionário Houaiss de sinónimos e antónimos*. Rio de Janeiro: Objetiva, 2003.
- LAPA, Albino, *Dicionário de calão*, Lisboa, Presença, 1974.
- PRATA, Ana, *Dicionário Jurídico*, Livraria Almedina, Coimbra, 1995.
- SIMÕES, G. Augusto. *Dicionário de expressões populares portuguesas. Arcaísmos. Regionalismos. Calão e Gíria. Ditos. Frases feitas. Lugares-comuns. Aportuguesamentos. Estrangeirismos. Curiosidades da linguagem*. Lisboa: Dom Quixote, 1993.

- *The Oxford-Duden. Pictorial Portuguese & English Dictionary*, Clarendon Press, Oxford, 1993.
- *The Oxford-Duden. Pictorial Spanish & English Dictionary*, Clarendon Press, Oxford, 1991.
- XAVIER, M.F. & MATEUS, M. H. Mira (orgs), *Dicionário de Termos Linguísticos*, vol 1. Lisboa: Cosmos, 1990.

Diccionaris bilingües

- BUECHEN, F. J. *Vocabulário técnico. Português, inglês, francês, alemão*, São Paulo, Ed. Melhoramentos, 1976.
- DEVI, Vimala y Manuel de Seabra, *Diccionari Català - Português*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, S.A.
- *Diccionari Português - Català*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, S.A.
- IRIARTE SANROMÁN, Álvaro, *Dicionário de Espanhol - Português*. Oporto: Porto Editora, , 2008 (1ª ed.)
- LORENZO FEIJOO HOYOS, B., *Diccionario de falsos amigos del español y del portugués, dicionário de falsos amigos do espanhol e do português*. São Paulo: Embajada de España.
- MARTÍNEZ ALMOYNA, J., *Dicionário de Português - Espanhol*. Porto: Porto Editora, 1990.
- *Dicionário de Espanhol - Português*. Porto, Porto Editora, 1990.
- PRAT, C. *Diccionari portuguès-català, català-portuguès*. Barcelona: Pòrtic, 1982.
- SEABRA, M. de. *Diccionari català-portuguès*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1989.
- *Diccionari portuguès-català*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1989.

Gramàtiques, manuals i altres obres de referència en llengua A

- *Abreviacions*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1997.
- AGENCIA EFE, *Manual de español urgente*. Madrid: Cátedra, 1990.
- *Vademécum de español urgente*, Madrid, A. EFE, 1992.
- ALARCOS LLORACH, E., *Gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa-Calpe, 1999.
- ALCINA FRANCH, J. & BLECUA, J.M., *Gramática española*. Barcelona: Ariel, 1994.
- *Almanaque Abril 97*. São Paulo: Editora Abril, 1997.
- BADIA, A. M. *Gramática catalana*. Madrid: Gredos, 1962.
- BADIA, A. M. *Gramàtica catalana: Descriptiva, normativa, diatòpica i diastràtica*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1994.
- BOSQUE, I., & DEMONTE, V., *Gramática descriptiva de la Lengua Española (3 vols.)*. Madrid: Espasa Calpe, 1999.
- EL PAÍS, *Libro de estilo*. Madrid: PRISA, 1980.
- FABRA, P. *Gramàtica catalana*. Barcelona: Teide, 1956.
- *Gran enciclopèdia catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1986-1989 (2ª ed.). 24 v. i 2 supl.
- *Majúscules i minúscules*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1992. (2ª ed.)
- MARSÁ, F., *Diccionario normativo y guía práctica de la lengua española*. Barcelona: Ariel, 1986.

- MARTÍNEZ DE SOUSA, J., *Manual de estilo de la lengua española*. Gijón: Ediciones Trea, 2000.
Ortografía y ortotipografía del español actual. Oviedo: Trea, 2004.
- MATTE BON, F., *Gramática comunicativa del español (2 vols.)*. Madrid: Difusión, 1992.
- MESTRES, J. M. [et al.]. *Manual d'estil: la redacció i l'edició de textos*. 2ª ed. rev. Vic; Barcelona: Eumo: UB: UPF: Assoc. de Mestres Rosa Sensat, 2000.
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, *Nueva gramática*. Madrid: Espasa-Calpe, 2009.
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, *Ortografía de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 2010.
- RIERA, M.; ESTELLA, M. *Els signes de puntuació*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Gabinet de Llengua Catalana, 1993.
- RUAIX, J. *El català/2. Morfologia i sintaxi*. Moià: Ruaix, 1993.
- SOLÀ, J. [etc.]. *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries, 2002. (3 vol.)
- TERMCAT, Centre de Terminologia. *Nou diccionari de neologismes*. Barcelona: Ed. 62: TERMCAT, Centre de Terminològia, 2001.
- XURIGUERA, J. B. *Els verbs catalans conjugats*. Barcelona: Claret, 1993. (32ª ed.)

Gramàtiques i diccionaris de dubtes en llengua C

- CUESTA, Pilar Vázquez y Maria Albertina Mendes da Luz, *Gramática portuguesa*, (2 vol.). Madrid: Gredos, 3ª ed. *Almanaque Abril 97*. São Paulo: Editora Abril, 1997.
- CUNHA, Celso y Lindley CINTRA, Lindley, *Nova Gramática do Português Contemporâneo*, Lisboa: Edições João Sá da Costa, 1984